

Beretning 2008

Brancheudvalget for Frø København, maj 2009

www.brancheudvalgetforfroe.dk

Brancheudvalget for Frø
Axeltorv 3
1609 København
Tlf: +45 33 39 42 62
Fax: +45 33 39 41 51
E-mail: seedcouncil@seedcouncil.dk eller nem@landbrug.dk

Forord

Hermed foreligger årsberetning 2008 for Brancheudvalget for Frø. I årsberetningen er en beskrivelse af de vigtigste aktiviteter og spørgsmål, som Brancheudvalget for Frø og sekretariatet har beskæftiget sig med i 2008, ligesom der bagest er samlet en stribe tabeller med nøgletal for frøbranchen.

Vi håber årsberetningen er til nytte for alle, der søger oplysning om frøbranchens forhold og virksomhed.

Torben Lunde
Dansk Frøhandlerforening
Formand 2008

Thor Gunnar Kofoed
Frøsektionen Dansk Landbrug
Næstformand 2008

Nils Elmegaard
Sekretariatschef
Brancheudvalget for Frø

FORORD.....	2
<u>1 DEN DANSKE FRØBRANCHE I 2008.....</u>	4
1.1 BERETNINGSÅRET I HOVEDTRÆK.	4
1.2 DET DANSKE AREAL MED GRÆS- OG KLØVERFRØ.	5
1.3 AREALET MED ANDET MARKFRØ SAMT HAVEFRØ.	6
1.4 MÆNGDER OG UDBYTTER AF GRÆS- OG KLØVERFRØ.....	6
1.5 FORBRUGET AF GRÆSFRØ OG FRØ AF GRÆSMARKSBÆLGPLANTER I DANMARK.	8
1.6 ØKOLOGISK FRØAVL.....	8
1.7 LAGERUDVIKLINGEN.....	9
1.8 AFREGNINGSPRIS TIL AVLER.	9
1.9 DANMARKS EKSPORT AF KLØVER- OG GRÆSFRØ TIL UDSÆD.	10
1.10 PRODUKTIONS- OG MARKEDSUDVIKLINGEN I EU-27.....	12
1.11 DANSK GRÆSFRØAVL I GLOBALT PERSPEKTIV.	13
<u>2 LANDBRUGSPOLITISKE FORHOLD MED RELATION TIL FRØ.....</u>	14
2.1 EU'S HANDELSDIREKTIVER	14
2.2 EU-SORTSBESKYTTELSESLOVGIVNINGEN.	14
2.3 GMO-LOVGIVNINGEN.	14
2.4 SAMEKSISTENS.....	15
2.5 EU-REGELSÆTTET FOR OMSÆTNING AF ØKOLOGISK FRØ.	15
2.6 ADGANGEN TIL PLANTEBESKYTTELSESMIDLER TIL FRØAVLEN.	16
2.7 FORSLAG OM BEDRE LOVGIVNING VEDRØRENDE FRØ (BETTER REGULATION).....	16
2.8 FORSKNING OG FORSØG.....	17
<u>3 MARKEDSORDNINGEN FOR FRØ.</u>	17
<u>4 ADMINISTRATION M.M.....</u>	17
4.1 FRØAFGIFTSFONDEN.	17
4.2 PLANTEFORÆDLINGSFONDEN.	18
4.3 ERSTATNINGSFONDEN FOR MARKFRØ.	18
4.4 SØGÅRD-FONDEN.....	19
<u>5 BRANCHEUDVALGETS LEDELSE OG SEKRETARIAT.</u>	19

1 DEN DANSKE FRØBRANCHE I 2008

1.1 Beretningsåret i hovedtræk.

Høståret 2008 blev på trods af et meget tørt forår alligevel udbyttmæssigt et gennemsnitsår. På de lettere jorder blev udbyttet af især alm. rajgræs for lavt, men ellers klarede de fleste græsarter sig pænt da høsten blev gjort op. Det mest overraskende var, at rødsvingel gav et særdeles godt udbytte de fleste steder. Udbyttet af rødsvingel blev i 2008 det næsthøjeste nogensinde – kun overgået marginalt af høsten i 2005.

I kløver (rød- og hvid-) blev udbytterne gennemsnitlige igen efter katastrofeåret i 2007.

I markedsåret 2007/08 eksporten af kløver- og græsfrø den næsthøjeste nogensinde med over 93.000 tons, hvilket dog var en del lavere end rekordåret 2006/07, hvor eksporten for første gang rundede 100.000 tons! Desværre holdt eksportniveauet i beretningsårets anden halvdel sig ikke! Eksporten faldt dramatisk i andet halvår 2008, hvilket skyldes flere faktorer:

- meget regn i efterårsperioden i store dele af Europa, så der ikke kunne etableres normalt areal med fodergræs
- finanskrisen, som fik mange til at holde igen på udgifterne
- store lagre i den sydlige del af Europa
- højere priser

Høstarealet i Danmark i 2008 var noget lavere end året før og blev på godt 68.000 ha græsfrø og 4.500 ha med kløver. Arealet med græsfrø faldt med næsten 6.000 ha eller ca. 8 %, mens kløverarealet faldt med ca. 300 ha svarende til ca. 7 %. Selv med udsigt til et højere høstareal i 2009, er der langt til niveauet i 2005 og i 2006, hvor arealet begge år nåede op over 90.000 ha.

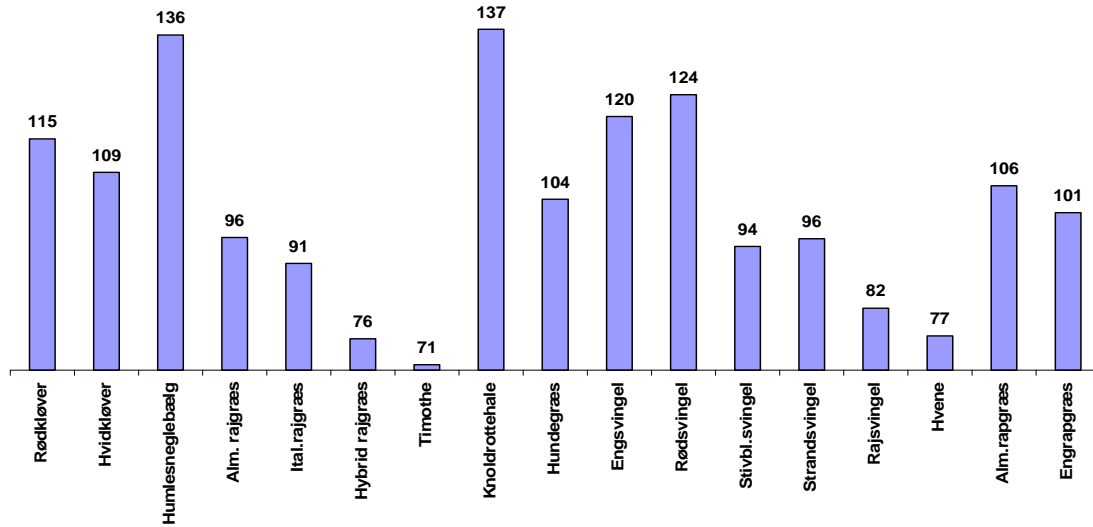
Gennemsnitsudbyttet blev højere end 10 års gennemsnittet for nogle markfrøarter, mens andre lå under - se figur 1.

Spinatfrøhøsten i 2008 var ikke et år der huskes som et godt år – der var meget stor variation i udbytte fra sort til sort og fra landsdel til landsdel.

Vækståret 2007-2008 startede efter meget regn i august-september lovende med god overvintring og god vækst i afgrøderne efter en varm og våd vinter. Foråret blev varm og tør – især maj, mens sommeren gav rigelig nedbør.

Økonomien i frøproduktion har i beretningsåret generelt været god med gode priser. Frøavløkonomien har generelt været bedre end korndyrkning.

Kløver- og græsarternes udbyttensniveau i 2008 ifht. 10 års gennemsnittet

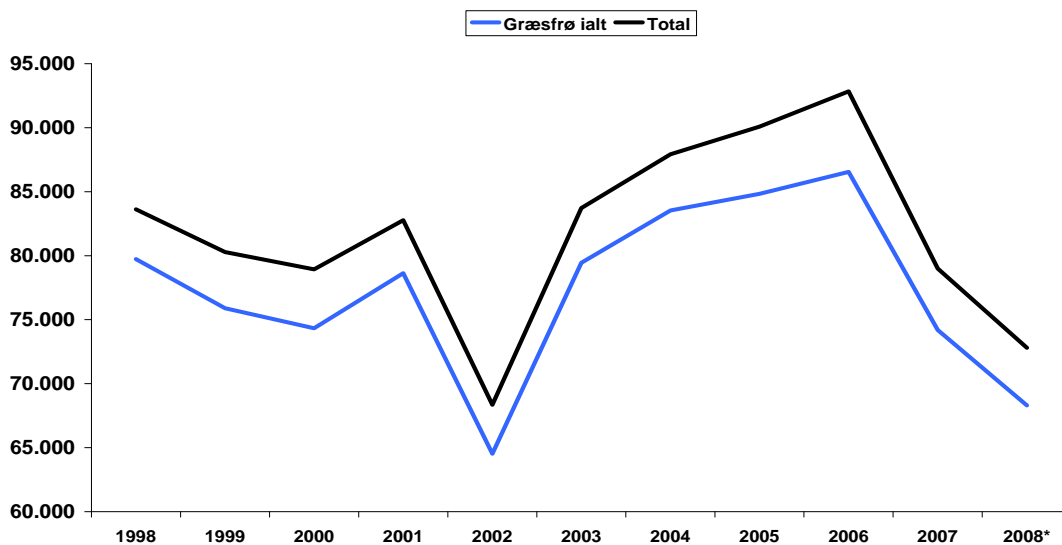
Figur 1: Arternes gennemsnitsudbytte i 2008 i forhold til gennemsnitsudbyttet de seneste ti år

1.2 Det danske areal med græs- og kløverfrø.

Det danske areal med græs- og kløverfrø faldt i 2008 i forhold til året før – se tabel 1. Det samlede frøgræsareal faldt med ca. 8 % til 68.295 ha, hvilket er det laveste areal siden 2002. Kløverfrøarealet faldt fra 4.804 ha i 2007 til 4.500 ha i 2008.

Til høst 2009 forventes en stigning i det samlede areal i omegnen af 10 % i forhold til 2008. I 2010 forventes arealet igen at falde noget.

Udvikling i det danske areal af kløver- og markfrø 1998-2008

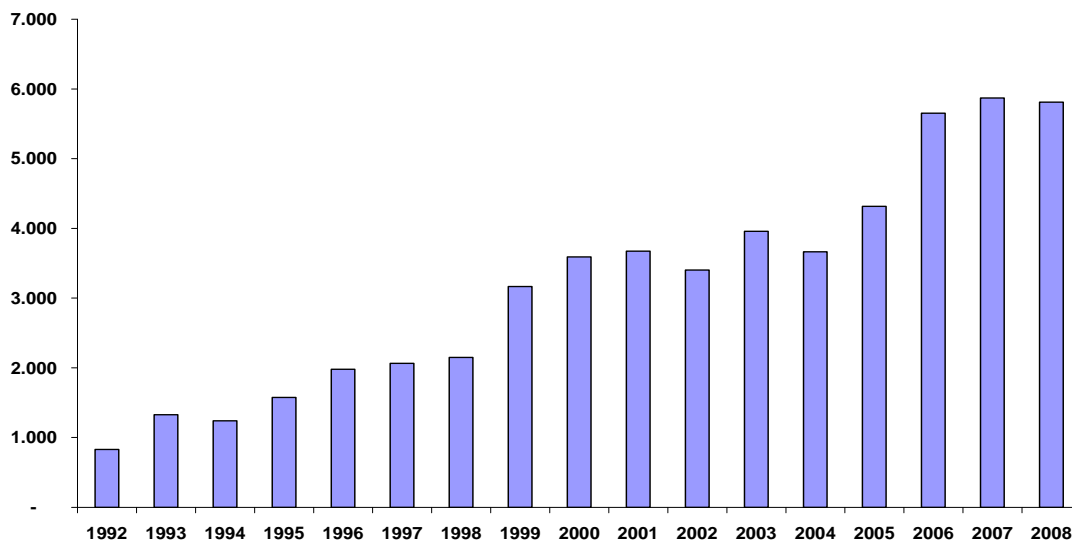
Figur 2: Udviklingen i det danske græs- og kløverfrøareal 1998-2008 i ha. Bemærk skala begynder ved 60.000 ha.

1.3 Arealet med andet markfrø samt havefrø.

Det godkendte areal til certificering af andre markfrøarter, dvs. især markært og rapsfrø, faldt endnu en gang i 2008 til kun 2.048 ha, heraf udgør markært næste 60 % af arealet. Arealet med andet markfrø er det laveste areal i nyere tid.

Havefrøarealet i 2008 oplevede for første gang et mindre fald i en ellers meget lang år-række med stigningerne hvert år. Høstarealet blev i 2008 på 6.490 ha. Spinat til frø er langt den væsentligste afgrøde inden for havefrø. Den danske produktion tegner sig for ca. 75 % af verdensproduktionen, udgjorde i 2008 i alt 5.810 ha – eller 90 % af havefrøarealet. Danske produktionsfirmaer har udover den danske produktion mindre arealer med havefrø i nærliggende lande, dvs. Tyskland, Polen, Sverige.

Spinatfrø arealet i Danmark 1992-2008

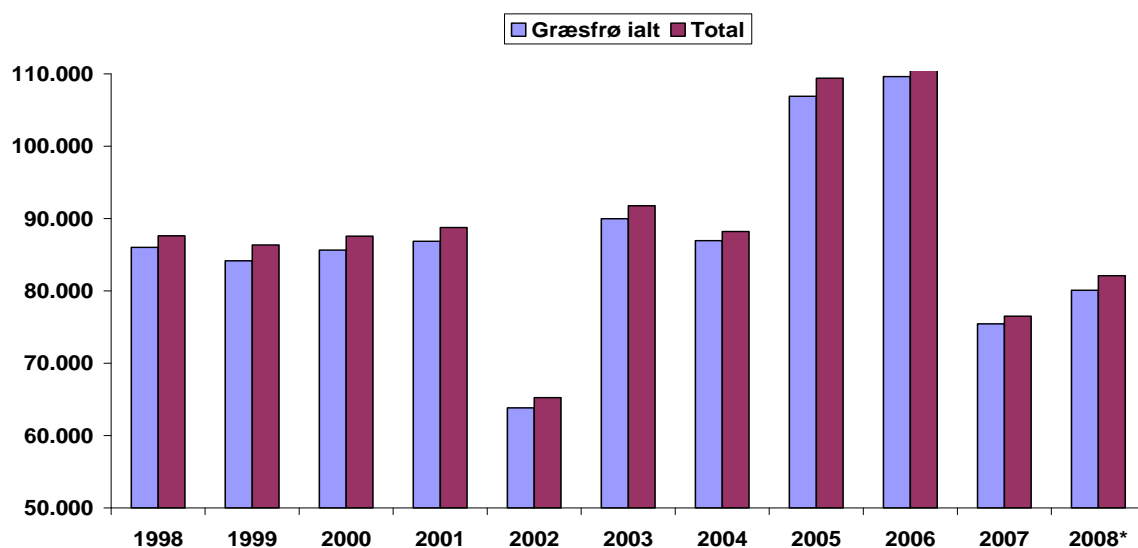
Figur 3: Arealet med spinat til frø 1992-2008 i ha.

1.4 Mængder og udbytter af græs- og kløverfrø.

I henhold til den foreløbige opgørelse fra Plantedirektoratet (jf. tabel 3) blev den samlede høst af græs- og kløverfrø på 80.091 tons, hvilket er næsten 5.000 tons mere end 2007. Høstudbyttet af hhv. hundegræs og strandsvingel blev de højeste nogensinde i Danmark, hvilket især skyldes de store arealer med disse to arter. Der blev høstet næsten 6.000 tons strandsvingel og tæt på 5.000 tons hundegræs.

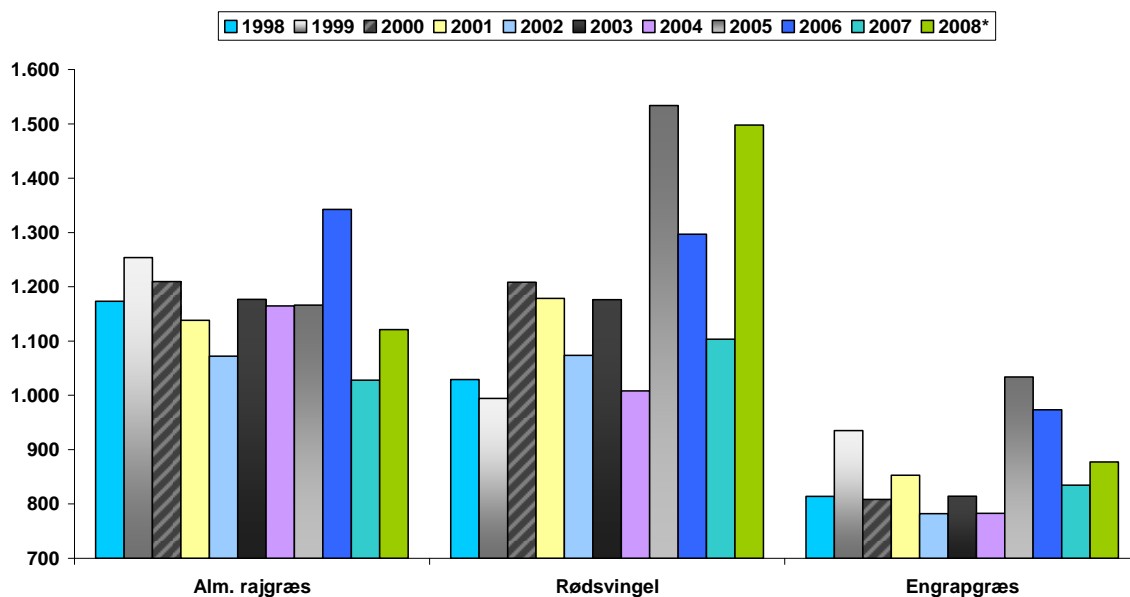
Gennemsnitsudbytterne for Danmark i 2008 blev - som det ses af tabel 4 og figur 1 - gennemsnitlige. Rødsvingel overraskede med et rigtigt pænt niveau, mens de to andre store arter – alm. rajgræs og engrapgræs - gav tæt på gennemsnittet. I figur 4 kan man se udviklingen i gennemsnitsudbyttet i de tre hovedarter de seneste ti år.

Høstudbyttet totalt af kløver- og græsfrø i Dk i 2008, samt græsfrøs andel heraf.

Figur 4: Høstudbytte totalt af græs- og kløverfrø 1998-2008 i tons samt græsfrøs andel heraf. Udbyttet for 2008 er foreløbigt. Bemærk skala.

Udviklingen i gennemsnitsudbyttet for hhv. alm rajgræs, rødsvingel og engrapgræs de seneste ti år - angivet i kg renvare pr. ha.

Figur 5: Udviklingen i gennemsnitsudbytte i de tre hovedarter 1998-2008. De tre arter dækker ca. ¾ af det danske græsfrøareal.

Det skal bemærkes, at gennemsnitsudbytteerne totalt betragtet ikke ser ud til at have hævet sig voldsomt, hvis man ser på tallene i tabel 4. Bag ved tallene gemmer sig naturligvis forklaringer hertil, hvoraf de vigtigste dels er den større andel af plænetyper, som generelt er dårligere frøgivere dels begrænsninger i at kunne gøde afgrøderne optimalt i vækstsæsonen.

Udbyttet i kløverarterne nåede i 2008 et stykke over tiårs gennemsnittet. Høsten af rød-kløver blev med 167 tons den største høst siden 2000, mens høsten af hvidkløver igen nåede et pænt niveau efter katastrofeåret 2007.

Udsigten for 2009 er det tidligt at spå om, men hvis det bliver en gennemsnitshøst, forventes et høstudbytte et stykke over 2008 høsten.

1.5 Forbruget af græsfrø og frø af græsmarksbælgplanter i Danmark.

Tabel 5 viser udviklingen i forbruget af græs- og kløverfrø på hjemmemarkedet. Forbruget i 2007/08 faldt lidt i forhold til sidste markedsår, men set over en årrække er forbruget nogenlunde stabilt fra år til år, selvom det er ca. 10 % lavere end for 10 år siden.

For nogle arters vedkommende svarer produktionen i Danmark stort set til forbruget. Det gælder rødkløver og timote, mens ca. ½ af rajsvingelproduktionen afsættes i Danmark.

Hjemmemarkedet udgør kun ca. 8 % af den samlede produktion - altså eksporteres over 90 % af græs- og kløverfrøproduktionen målt i mængder. Det danske marked har stor betydning, da salgspriserne generelt er højere end ved eksport.

1.6 Økologisk frøavl.

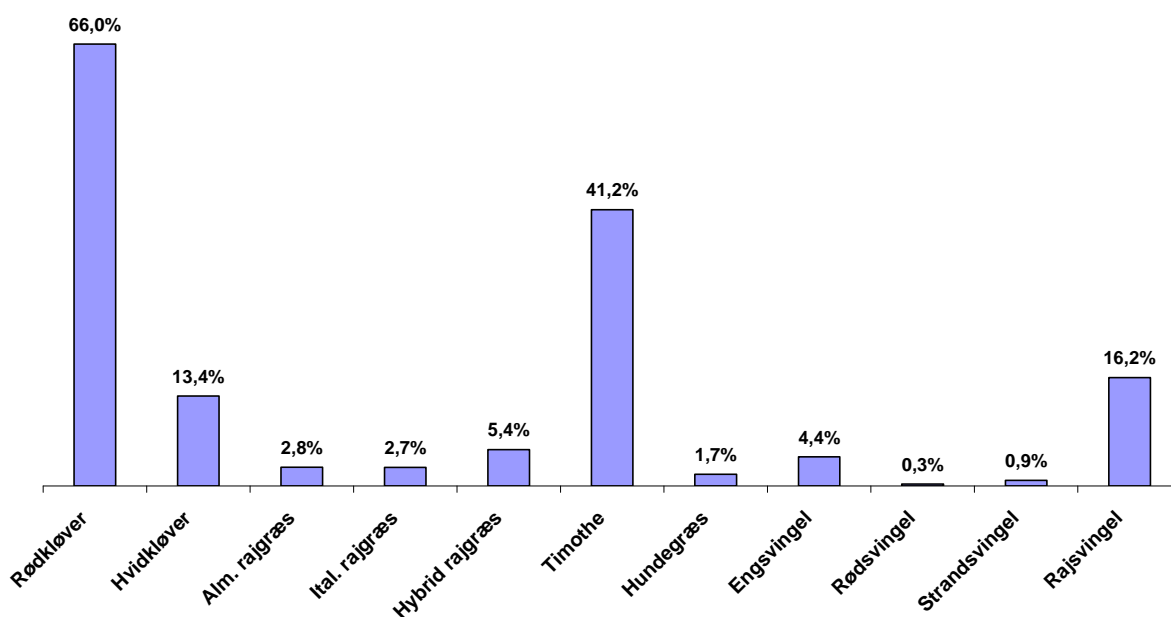
Udviklingen i arealet med økologisk græs- og kløverfrø er vist i tabel 6 – det viste areal indgår i det samlede areal - se tabel 1. Arealet med økologisk græs- og kløverfrø i 2008 var stabilt i forhold til 2007 med lidt mindre areal med frøgræs (1.421 ha) og lidt større areal med kløver (867 ha).

Bemærk, at tallene i tabellen er justerede godkendte arealer – høstarealet er sædvanligvis lavere, fordi nogle arealer helt- eller delvist ikke høstes pga. forekomst af ukrudt, eller fordi høsten er vanskelig/uøkonomisk.

I figur 6 er angivet hvor meget økologisk frøavl 'fylder' af det samlede areal med frøproduktion af kløver og græs i Danmark i 2008. Som det ses er andelen af økologisk dyrket areal for rødkløver og for timote ganske betydelig, men der er tale om forholdsvis små arter.

Samlet set udgør det økologiske frøareal ca. 3 % af Danmarks totale areal med kløver- og græsfrø produktion.

Det økologisk dyrkede areal af kløver- og græsarealet i Danmark i 2008 angivet i procent af det samlede kløver- og græsareal

Figur 6: Økologisk dyrket andel af det samlede areal i Danmark i 2008 af kløver- og græsfrø

Udbyttet for økologisk græs- og kløverfrø opgøres ikke.

1.7 Lagerudviklingen.

Udviklingen i lagrenes størrelse pr. 1. juli 2008 (før høst) er vist i tabel 7. Lagrene faldt i forhold til året før til 34.867 tons græsfrø og 1.102 tons kløverfrø.

Lagrene opgøres pr. 1. juli, hvilket er første dag i markedsåret og angiver, hvor meget der er på lager før den forestående høst i juli-august. I beretningsåret var lagret i Danmark tæt på 10 års gennemsnittet, mens lagrene i EU var høje.

Lagrenes størrelse har historisk set haft en klar sammenhæng med frøavlernes afregningspriser, som det ses af figur 7 – i hvert fald ind til 2006. Verden har siden oplevet store udsving i priser, hvilket giver et mere uklart billede. Afregningsprisen for høsten 2007 var den højeste i mange år – og falder altså sammen med høje lagre.

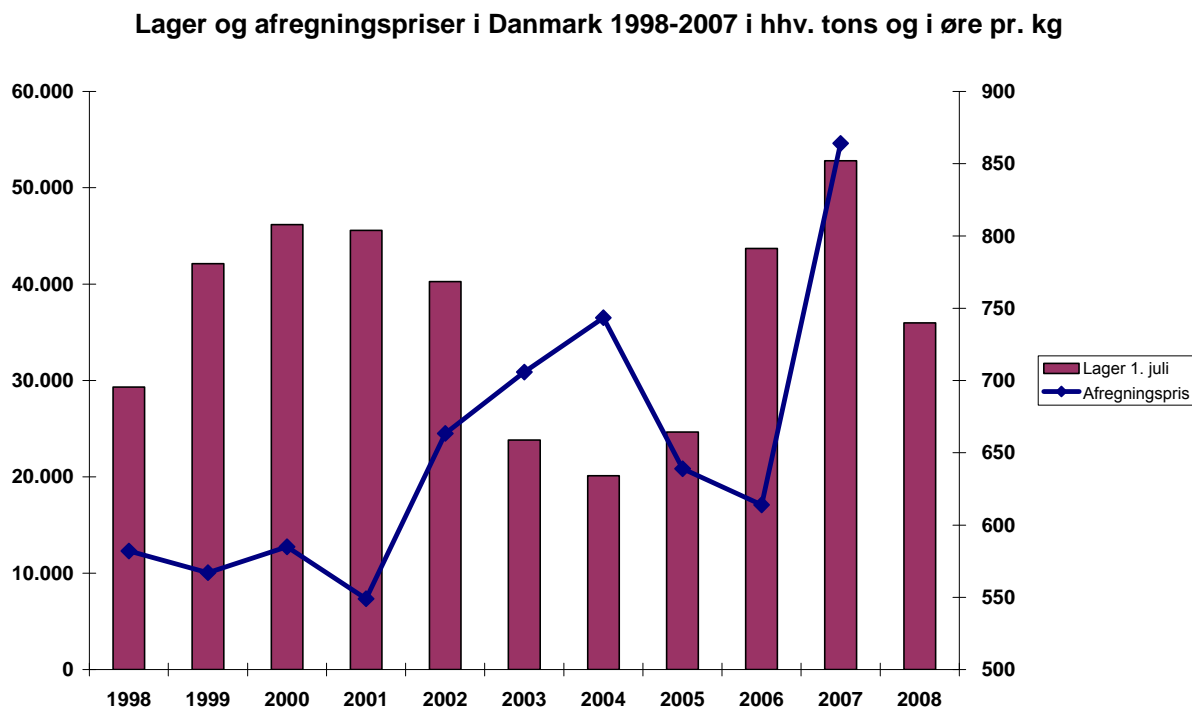
Afregningsprisen for høsten 2008 kendes ikke i skrivende stund, idet den endelige afregning herfor falder primo juni 2009.

1.8 Afregningspris til avler.

Tabel 8 gengiver udviklingen i de gennemsnitlige afregningspriser til danske frøavlere¹. Totalt set blev afregningsprisen for 2007-høsten den højeste nogensinde – og den steg med over 40 % i forhold til året før. Den vægtede gennemsnitspris blev på kr. 8,64 pr.

¹ Bemærk at seneste opgørelse gælder for høsten 2007, som er endelig afregnet i juni 2008. Bemærk også, at tallene er gennemsnitstal for hver enkelt art.

kg. Det er kun anden gang i tyve år, at den vægtede gennemsnitlige afregningspris er over 8 kr.

Figur 7: Udviklingen i hhv. lagre og afregningspriser 1998-2007. Bemærk to skalaer: søjlerne er lagre i tons, mens kurven angiver den gennemsnitlige beregnede afregningspris i øre pr. kg (bonus og lignende er ikke medregnet).

Alle arter steg ganske meget med timote som absolut højdespringer med 60 %, mens timotes nære slægtning, knoldrottehale, steg med beskedne 11 %. De tre største arter, alm. rajgræs, rødsvingel og engrapgræs, steg med hhv. 47 %, 41 % og 41 %.

Bemærk, at der fra 2005 ikke ydes kg-støtte. Nu indgår græs- og kløverfrø på lige fod med de fleste andre afgrøder under enkeltbetalingsordningen.

Udsigten for priserne for høst 2008 ser endnu bedre ud at dømme ud fra de i december 2008 udbetalte á conto beløb. Dog må en meget behersket prisudvikling imødeses, da eksportudviklingen, som tidligere beskrevet, har været særdeles negativ i andet halvår af 2008.

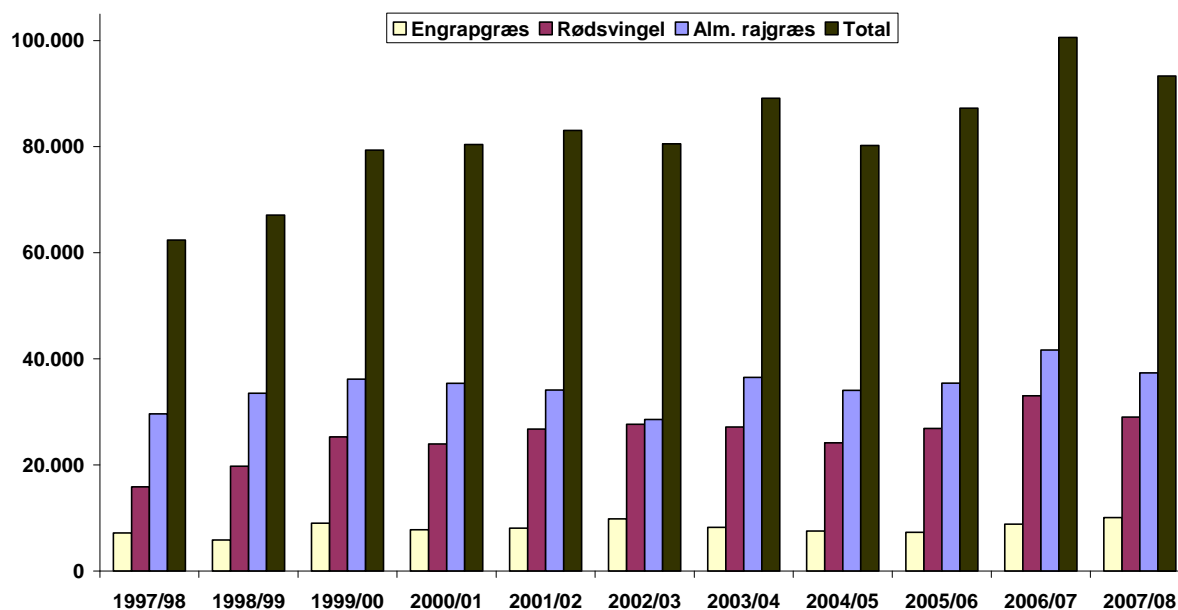
Forventningerne til høst 2009 er - logisk betragtet - at prisniveauet må falde i forhold til 2008.

1.9 Danmarks eksport af kløver- og græsfrø til udsæd.

Udviklingen i den danske eksport af græs- og græsmarksbælgplantefrø i mængde og værdi er anført i tabellerne 9, 10 og 11.

Eksporten i markedsåret 2007/08 blev på 93.326 tons, hvilket var et fald i forhold til året før på ca. 7.300 tons. Eksporten var året før med over 100.000 tons det største nogensinde, mens eksporten i beretningsåret altså blev den næsthøjeste. Se figur 8.

Eksporten i tons af kløver- og græsfrø totalt 1997/98 til 2007/08, samt udvikling for de tre vigtigste arter

Figur 8: Udviklingen i den danske eksportmængde 1997/98 til 2007/08

Alm. rajgræs er langt den vigtigste art med over 40 % af totalmængden, mens rødsvingel med næsten $\frac{1}{3}$ af mængden er nummer to. Ellers er det især værd at lægge mærke til den positive udvikling af engrapgræs, som nåede over 10.000 tons for første gang. Italiensk rajgræs og hvidkløver blev ligeledes eksporteret i større mængder end året før. Mængdemæssigt er det især alm. rajgræs og rødsvingel, der har vist tilbagegang i forhold til året før.

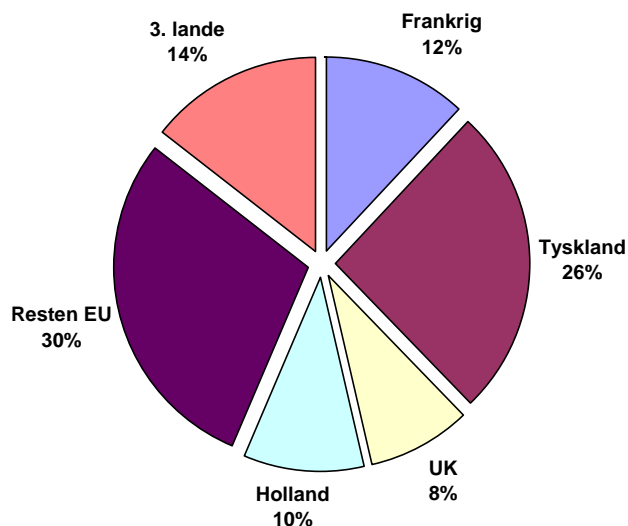
Eksporten af græs- og kløverfrø anvendes til foder- eller plæneformål og sælges i stor udstrækning som færdige blandinger.

I tabel 10 ses, hvor frøet eksporteres til. Tyskland er fortsat langt det vigtigste marked for dansk markfrø udviklingen fra 2006/07 til 2007/08 har vist et kraftigt fald. Der har været pæne stigninger på markeder som Holland, Frankrig, Belgien og Polen, mens der er fald i Litauen, Italien, Rumænien og UK.

Den beregnede værdi af Danmarks eksport af frø til udsæd ses af tabel 11. Eksportværdien af græs- og kløverfrø blev på niveau med året før med næsten 1,2 mia. kr., mens værdien af grøntsagsfrø steg noget i forhold til året før til hele 304 mio. kr.

Den samlede eksportværdi af alle arter til udsæd (på nær korn) faldt marginalt i forhold til året før til næsten 1,9 mia. kr. Bemærk, at tallene er beregnede værdier.

Kløver- og græsfrøeksporten fordelt på markeder i 2007/08

Figur 9: Eksportmængden 2007/08 fordelt på vigtigste markeder – for tal se tabel 10.

1.10 Produktions- og markedsudviklingen i EU-27.

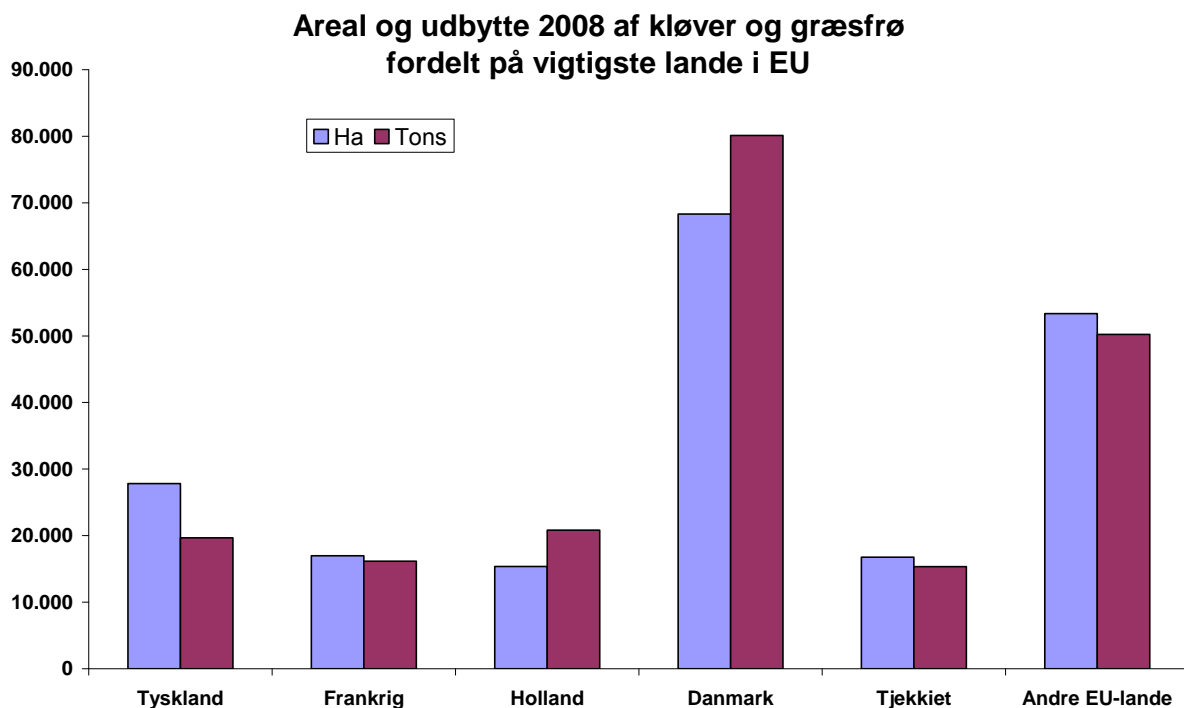
I tabel 12 (foreløbige tal) ses arealet med græs- og kløverfrø i EU-27. Der var i 2008 et klart mindre græs- og kløverfrøareal i EU end året før – i alt 229.026 ha – et fald på ca. 15 % i forhold til det foregående år. Græsfrøarealet blev med 198.465 ha det laveste siden 1996 (hvis man ser bort fra 2002).

Især arealerne med alm. rajgræs, rødsvingel, italiensk rajgræs og engrapgræs faldt kraftigt, mens arter som strandsvingel og hundegræs viste fremgang.

I tabel 13 ses den skønnede arealudvikling for græsfrø i EU's medlemsstater.

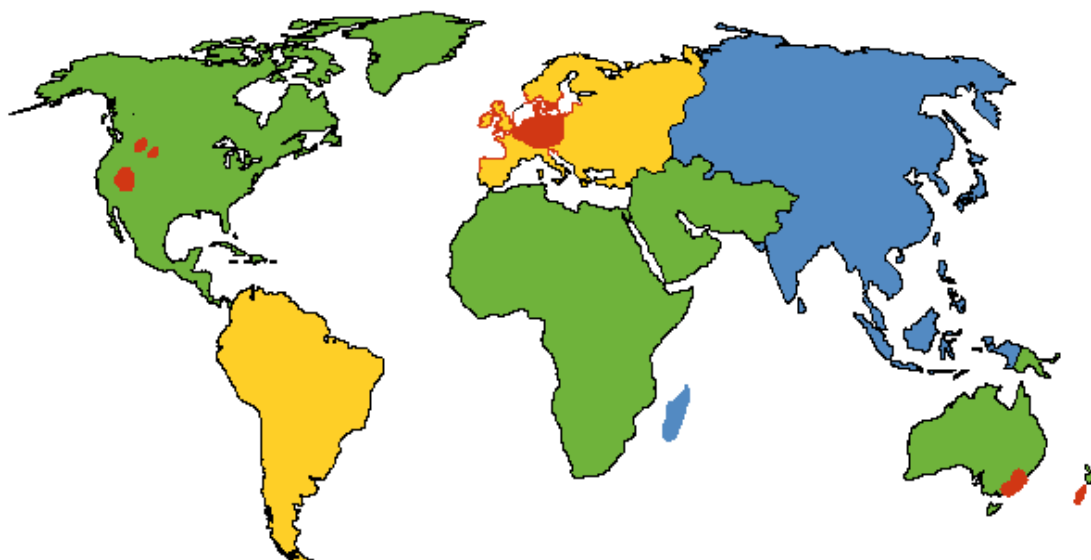
Danmarks andel af det samlede areal i 2008 var ca. 34 %. Hertil skal bemærkes, at tal-materialet for areal mv. i flere af de 'nye lande' er behæftet med nogen usikkerhed – især Polen, hvor tallene mellem areal og udbytte *ikke* stemmer med deres sædvanlige udbyttensniveau.

Hvad angår EU-produktionen, er situationen interessant, fordi de danske udbytter i gennemsnit er højere end de fleste andre landes. Den danske andel af produktionen er derfor noget højere, nemlig ca. 40 %.

Figur 10: Vigtigste lande i EU's andel af hhv. areal og produktion af græsfrø i 2008.
Bemærk at lodret akse angiver både ha og tons.

1.11 Dansk græsfrøavl i globalt perspektiv.

Figur 11: De vigtigste produktionsområder for græsfrø til tempererede egne. Vigtigste områder er markeret med rød farve (Oregon-USA, Canada, nordeuropa, New Zealand og Australien).

USA er verdens største græsfrøproducent foran Danmark, mens Danmark er verdens største eksportør af tempererede græsser. Dog er denne position under pres, da USA med lav dollar-kurs i 2007-08 har haft rekordeksport til især EU. USA's eksport må for-

ventes at ligge på et højt niveau også i indeværende markedsår dels pga. dollarkursen dels pga. overproduktion og fyldte lagre.

2 Landbrugspolitiske forhold med relation til frø.

Produktionen og omsætningen af frø er især på grund af frøets natur som reproduktivt materiale underkastet et omfattende EU-regelsæt. Hovedbestanddelene er markedsordningen for frø, handelsdirektiver samt sortslistedirektivet, EU's sortsbeskyttelse og lovgivningen omkring planteforædlerrettigheder.

EU-lovgivningen på tilgrænsende områder påvirker også markfrø. Den fælles landbrugspolitik, konkurrence- og miljøforhold, økologi, GMO- og pesticidlovgivning, kontrol- og certificeringsomkostninger, er de væsentligste eksempler.

2.1 EU's handelsdirektiver

Omsætningen af frø og sædekorn samt andet opformeringsmateriale indenfor EU skal foregå i henhold til bestemmelserne i de såkaldte handelsdirektiver samt sortslistedirektivet. De 6 handelsdirektiver fastlægger bestemmelserne for omsætningen med bederoefrø, frø af foderplanter, sædekorn, læggekartofler, frø af olie- og spindplanter samt grønsagsfrø. Som grundlæggende princip gælder, at frø og udsæd indenfor EU kun kan omsættes som certificeret eller sortsbestemt vare i henhold til minimumskvalitetskrav fastlagt i direktiverne.

2.2 EU-sortsbeskyttelseslovgivningen.

Rådsforordningen (2100/94) om EU-sortsbeskyttelse trådte i kraft i 1995. Det medførte, at en planteforædler kan få sin sort beskyttet i hele EU-territoriet gennem én anmeldelse og én beslutning. EU-forordningen er et alternativ til de nationale lovgivninger til beskyttelse af nye plantesorter. Den er baseret på den internationale konvention til beskyttelse af nye plantesorter, UPOV (<http://www.upov.int/>). Administrationen af forordningen varetages af EU-sortsmyndigheden, CVPO (<http://www.cpvo.europa.eu/>), der er placeret i Angers i Frankrig.

Spørgsmålet om forædlerafgifter på hjemmeavlet udsæd ('Farm Saved Seed') udgør en central problemstilling i lovgivningen om planteforædlerrettigheder. De grundlæggende bestemmelser vedrørende hjemmeavlet udsæd i EU-sortsbeskyttelseslovgivningen fastlægger, at landmænd *undtages* for en række definerede arter, herunder korn, kartofler, raps, hørfrø og visse foderplanter, kan opformere udsæd til forbrug på egen drift til en "betydeligt lavere" forædlerafgift end den normale forædlerafgift for den pågældende sort.

Ifølge de danske regler må licensafgiften på hjemmeavlet udsæd højst udgøre 50 % af afgiften på certificeret udsæd.

Frø til udsæd af alle andre arter end de ovenfor nævnte skal være certificerede frø.

2.3 GMO-lovgivningen.

Lovgivningsarbejdet på GMO-området i EU kom heller ikke videre i dette beretningsår, hvilket bringer perioden uden beslutning op på 10 år i EU! Der mangler fortsat et regel-

sæt, der fastlægger tærskelværdierne for frø af GMO-sorter i konventionelt og økologisk frø til udsæd.

Reglerne om sporbarhed og mærkning af fødevarer og foder fastsætter, at alle fødevarer og ingredienser med indhold af GMO over 0,9 % skal være mærkede. Mælk, æg og kød fra dyr, der er fodret med produkter indeholdende GMO, skal ikke mærkes, da GMO ikke findes og derfor ej heller kan spores i animalske produkter.

Tærskelværdien for GMO i udsæd, det første led i fødevarekæden, bør være mindre end de 0,9 % fastlagt i finalproduktet. Spørgsmålet i den forbindelse er, hvor lavt grænseværdien rent teknisk kan fastsættes, og hvilke meromkostninger en lav grænseværdi vil påføre frøbranchen og samfundet.

Der er efterhånden lavet flere udredninger og analyser herom, mens der ventes på et nyt kommissionsforslag og en politisk stillingtagen, som har været efterlyst i flere år.

2.4 Sameksistens.

Danmark har som det første land i EU fået vedtaget og godkendt en lov om sameksistens, som fastsætter regler for dyrkning af GMO-, konventionelle og økologiske afgrøder i sameksistens.

Lovgivningen om dyrkning af genetisk modificerede afgrøder er udformet i bekendtgørelse af Lov nr. 193 af 12. marts 2009 fra Plantedirektoratet. Formålet med reglerne er at begrænse spredning af GMO-materiale til konventionelle og økologiske afgrøder, og dermed at sikre aftageres og forbrugeres frie valg mellem genetisk modificerede, konventionelle og økologiske produkter.

Lovgivningen fastslår, at det er dyrkeren af GMO-afgrøden, der har ansvaret for overholdelse af virkemidlerne, dog kan han ikke drages økonomisk til ansvar for andres tab, hvis han har overholdt reglerne. Der er indført en kompensationsordning til dækning af tab, der måtte skyldes forekomst af GMO-materiale i afgrøder hos en landmand, der ikke dyrker GMO-afgrøder. Til det formål skal dyrkeren af GMO-afgrøder indbetale en årlig afgift til Plantedirektoratet på kr. 100 pr. ha, der dyrkes med GMO-afgrøder.

Da der indtil videre kun er godkendt enkelte sorter af GM-majs til dyrkning i EU, og da disse sorter ikke har relevans under danske forhold, har der endnu ikke været GM-produktion på danske marker.

2.5 EU-regelsættet for omsætning af økologisk frø.

I henhold til EU-reglerne skal der anvendes økologisk produceret frø på økologiske bedrifter, såfremt der findes økologisk frø på markedet. Ellers kan der gives dispensation til anvendelse af konventionelt frø.

Med virkning fra 1. januar 2004 skete der en opstramning af EU-regelsættet, idet alle EU-medlemslande fra denne dato skulle oprette en database med tilhørende regler med henblik på at sikre formidlingen af økologisk frø fra producent til forbruger. Ordningen fungerer på den måde, at firmaerne indskriver deres økologiske frø i databasen, og dette frø skal så være opbrugt, før der kan gives dispensation til anvendelse af konventionelt frø af den pågældende art.

Der er forudset et særligt bilag til det nye regelsæt, Kommissionens forordning nr. 1452/2003, hvori det er tanken at etablere en liste over arter, hvoraf der er tilstrækkeligt økologisk frø til rådighed, og for hvilke det derfor ikke længere skal være muligt at opnå dispensation. I første omgang er der ikke kommet nogen arter ind på bilaget, selv om den danske og europæiske frøbranche har påvist overfor Kommissionen, at der er tilstrækkeligt økologisk frø på markedet af en række græsarter så som rajgræsser, timote, hundegræs, engsvingel og rødsvingel.

Plantedirektoratet har i april 2009 udgivet en rapport om antallet af dispensationssager mv. i 2008. Rapporten viser som forventet, at det danske marked er godt forsynet med økologisk græsfrø.

Der er i løbet af 2008/09 kommet rapporter fra Holland, Italien, de baltiske lande, Polen, Tjekkiet, Slovakiet, Slovenien, Ungarn og Bulgarien. Rapporterne dækker året 2008. Rapporterne skal bl.a. anvendes til at vurdere, om der kan opføres arter på det særlige bilag til forordningen.

2.6 Adgangen til plantebeskyttelsesmidler til frøavl.

De særlige krav, der lovgivnings- og handelsmæssigt stilles til renhed og kvalitet af frø til udsæd, sætter frøproduktionen i et særligt afhængighedsforhold til plantebeskyttelsesmidler. Adgangen til disse er imidlertid blevet indskrænket, dels på grund af den strenge danske miljølovgivning, dels det forhold, at kemikaliefirmaerne ofte vurderer omkostningerne ved godkendelse af nye midler til frøproduktionsformål til at være for høje i forhold til det økonomiske afkast ved salget til små afgrøder som de enkelte frøarter.

Det gældende lovgrundlag muliggør off-label anvendelse af plantebeskyttelsesmidler til mindre afgrøder, og i 1996 introducerede Landsudvalget for Planteavl (nu: Landsudvalget for Planteproduktion) efter aftale med Miljøstyrelsen et arrangement for off-label anvendelse i frøafgrøder. Efterfølgende er der godkendt en lang række midler til off-label anvendelse i især forskellige mark- og havefrøafgrøder.

Der er mulighed for dispensation fra de skærpede danske regler i tilfælde, hvor der ikke er brugbare alternativer, og hvor skadevolderen udgør en essentiel trussel, udbytte-mæssigt eller handelsmæssigt. På det grundlag har frøavlens fået dispensationer til visse produktioner. Det gælder ikke mindst spinatfrøavl, hvor Asulox er det eneste middel til bekæmpelse af visse ukrudtsarter. Miljøstyrelsen har i foråret 2009 givet dispensation til anvendelse af Asulox i 2009 i en særlig periode.

EU-lovgivningen om plantebeskyttelsesmidler (Direktiv 91/414), som bl.a. giver grundlaget for off-label godkendelser, er under revision. Kommissionen fremsatte i 2006 et forordningsforslag, som Europa-Parlamentet og Rådet tager stilling til. Der er ikke i skrivende stund vedtaget en ny forordning.

2.7 Forslag om bedre lovgivning vedrørende frø (Better Regulation).

EU-Kommissionen har igangsat en proces om, hvordan frølovgivningen kan gøres simple i fremtiden. Evalueringen blev fremlagt på en konference i marts 2009. Forslag til ny lovgivning forventes fremsat i 2010 eller 2011.

2.8 Forskning og forsøg.

Den overordnede koordinering og planlægning af forskning og forsøg inden for frøproduktion foregår i Brancheudvalget for Frøs 'Udvalg for Forskning og Forsøg'. Udvalget gennemgår årligt ansøgningsmassen til Frøafgiftsfonden på et møde hvor også fondens bestyrelse og ansøgerne inviteres med. Formålet er at få klarlagt, hvilke forsknings- og forsøgsområder branchen har størst behov for.

Det væsentligste element i frøforskningen er Forskningsprogram Frøavl. Forskningsprogram Frøavl 2005-09 afsluttes i år.

Et nyt program dækkende 2009-2013 har modtaget forhåndstilsagn fra Innovationsloven, som dækker 50 % af programmets omkostninger. Det samlede budget for forskningsprogrammet i 5-års perioden er kr. 24,8 mio., hvoraf frøbranchens andel er kr. 7,3 mio. eller næsten 30 %. Det resterende beløb (20 %) dækkes af Aarhus Universitet, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet.

Forskningsprogrammet udføres af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet under Århus Universitet, men visse af aktiviteterne gennemføres hos Dansk Landbrugsrådgivning. Programmet er opdelt i 5 delprojekter – 4 for markfrø og ét for havefrø.

Bevillingen for hvert år i perioden bevilges af Frøafgiftsfondens bestyrelse efter ansøgning.

For nærmere oplysninger om forsknings- og forsøgsindsatsen i 2008, se www.frøafgiftsfonden.dk, hvor der er links til de enkelte støtte projekter.

3 Markedsordningen for frø.

Markedsordningen for Frø indeholder, efter reformen fra 2003 om enkeltbetalingsordningen (som blev gennemført i 2005), nu kun bestemmelser om statistikindsamling mv.

4 Administration m.m.

Brancheudvalget har i beretningsåret administreret Frøafgiftsfonden, Planteforædlingsfonden, Erstatningsfonden for Markfrø samt Søgård-Fonden. Brancheudvalget for Frø har siden 1. januar 1998 desuden været sekretariat for Foreningen af Danske Havfrøgrossister.

Lovgrundlaget for de to førstnævnte fonde er lov om administration af det Europæiske Økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v. (bemyndigelsesloven) jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 28. april 2004.

4.1 Frøafgiftsfonden.

Bestyrelsen består af 12 personer, heraf 8 repræsentanter fra erhvervet og 4 fra offentlige interesser.

I henhold til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bekendtgørelse nr. 1 af 3. januar 2005 er der i 2008 igen opkrævet 2 promille i produktionsafgift for frø. Afgiften opkræves for græs-, kløver- og grøntsagsfrø, der avles her i landet på grundlag af det samlede afregningsbeløb, der kontraktmæssigt tilkommer frøavleren inden fradrag af omkostninger til tørring og rensning, men før tillæg af merværdiafgift.

Det påhviler køberen (frøfirmaet) at tilbageholde afgiften ved den endelige afregning med avleren hvert år senest den 11. juni. Den opkrævede produktionsafgift skal inden 3 uger efter afregning indbetales til Frøafgiftsfonden.

I regnskabsåret 2008 havde Frøafgiftsfonden et afgiftsprovener på kr. 1,41 mio. i forhold til kr. 1,51 mio. året før. Hertil kom et tilskud fra Promilleafgiftsfonden på kr. 1,80 mio. På grundlag heraf og en overførsel fra foregående år samt en renteindtægt havde Frøafgiftsfonden i alt kr. 3,55 mio. til støtte til forsknings- og rådgivningsaktiviteter.

Se www.frøafgiftsfonden.dk for detaljer om de anvendte bevillinger fra fonden i beretningsåret.

Der er overført et restbeløb på kr. 73.000 til 2008 i forhold til en overførsel på kr. 287.000 året før.

4.2 Planteforædlingsfonden.

Med baggrund i den ændrede bemyndigelseslov jf. folketingsbeslutning i efteråret 2003 fik Planteforædlingsfonden en ny bestyrelse i 2004. En ny bestyrelse er fra august 2008 udpeget for en fireårig periode og består nu af 3 personer. Bestyrelsen er sammensat af 2 repræsentanter for erhvervet og 1 for offentlige interesser.

I henhold til Landbrugsministeriets bekendtgørelse nr. 303 af 29. april 1997 opkræves der en forædlerafgift ved salg af certificeret frø og handelsfrø af markfrøarter til forbrug her i landet. Afgiftspligten påhviler den registrerede virksomhed, idet enhver virksomhed, der erhvervsmæssigt sælger markfrø, skal anmeldes og registreres i Planteforædlingsfonden.

I 2007 udgjorde forædlerafgifterne følgende beløb:

1. For frø af græsmarksbælgplanter og græsser	1,25 kr./kg
2. For ubehandlet og slebet frø af bederoer til foderbrug	2,34 kr./kg
3. For frø af kålroe og turnips	6,24 kr./kg
4. For frø af lupin, vikke og andre grøntfoderplanter	0,17 kr./kg
5. For pilleret frø af bederoer til foderbrug	14,08 kr./unit á 100.000 stk. frø
6. For pilleret frø af kålroe	16,21 kr./unit á 100.000 stk. frø
7. For majs	2,34 kr./unit á 50.000 kerner

I regnskabsåret 2008 blev der indbetalt forædlerafgifter for i alt tkr. 8.947. Fondens midler fordeles pro rata til de respektive sortsejere.

På en særskilt bankkonto vedrørende såkaldte ukendte sortsejere hensattes i 2008 kr. 41.401.

4.3 Erstatningsfonden for Markfrø.

Brancheudvalget har siden 1993 varetaget administrationen af Erstatningsfonden for Markfrø.

Erstatningsfondens formål er at opkræve og udbetale erstatninger ved kvalitetsmangler i forbindelse med handel med frø og at administrere erstatningsreglerne for markfrø samt

yde tilskud til projekter vedrørende markfrø. Fonden opkræver erstatninger fra virksomheder, som ifølge erstatningsreglerne er pligtige til at indbetale erstatningsbeløb til Fonden. I 2008 indbetaltes ingen erstatninger til fonden, hvilket bl.a. skyldes IT-problemer hos Plantedirektoratet.

Fondens indtægter anvendes principielt til udbetaling af erstatningsbeløb til køberne af det erstatningspligtige frø, og endvidere kan der, såfremt der konstateres overskud i Fonden, ydes tilskud til projekter vedrørende markfrø. I 2008 besluttede bestyrelsen ikke at udlodde midler.

Erstatningsreglerne har tidligere været baseret på markfrøbekendtgørelsen, men da Plantedirektoratet ønskede erstatningsordningen privatiseret, besluttede De Danske Landboforeninger, Dansk Familielandbrug og Dansk Frøhandlerforening i slutningen af 1997, at videreføre ordningen på et privatretligt grundlag. I 1998 godkendte Civilrets-Direktoratet Erstatningsfondens nye fundats.

Erstatningsfondens bestyrelse består af 4 personer, hvoraf 2 medlemmer udpeges af Dansk Landbrug og 2 medlemmer af Dansk Frøhandlerforening. Brancheudvalget varetager sekretariatsforretningerne, og Brancheudvalgets sekretariatschef er udpeget som sekretær for fonden.

4.4 Søgård-fonden.

Kirsten og Sigurd Andersen oprettede i 1995 af egne midler Søgård-Fonden til støtte for Folkekirkens Nødhjælp og dansk frøproduktion. Fonden reguleres af vedtægterne og styres af bestyrelsen. Brancheudvalget for Frø har siden 2001 varetaget administrationen af Søgård-fonden.

Udlodninger fra fonden gives til forsøg med græsser eller kløver, publikation af resultater, rejseomkostninger og deltagergebyr til kongresser indenfor frøproduktion samt til Folkekirkens Nødhjælp.

Der er i beretningsåret udloddet 113.500 til ansøgninger inden for frø, samt 2.800 til Folkekirkens Nødhjælp.

5 Brancheudvalgets ledelse og sekretariat.

I henhold til Brancheudvalgets vedtægter går formandsposten på skift mellem en repræsentant for henholdsvis handel og produktion for ét år ad gangen. I 2008 var direktør Torben Lunde formand og gårdejer Thor Gunnar Kofoed næstformand.

Brancheudvalget har **9 medlemmer** og repræsentationen er som følger:

<u>Forening/organisation</u>	<u>Antal repræsentanter</u>
Dansk Landbrug	4
Dansk Frøhandlerforening	4
Foreningen af Danske Havefrøgrossister	1

Under Brancheudvalget er der nedsat et udvalg for forskning og forsøg, som udarbejder oplæg og indstilling til Brancheudvalget med henblik på den overordnede koordinering

og planlægning af forskning og forsøg indenfor frøproduktion. Udvalget er sammensat af Brancheudvalgets formandskab samt ét medlem fra hhv. Dansk Landbrug, Foreningen af Danske Havefrøgrossister, Dansk Frøhandlerforening og DLF-TRIFOLIUM. Dansk Landbrug besætter formandsposten i udvalget med mindre udvalget i fuld enighed bestemmer andet.

Brancheudvalgets sekretariat har i beretningsåret haft lokaler i Axelborg på adressen Axeltorv 3, 1609 København V.

Brancheudvalget har aftale om sekretariatsbetjening i Landbrugsraadets Foreningsservice. Aftalen har virket fra 2007.

Brancheudvalget for Frøs sekretariat ledes af chefkonsulent Nils Elmegaard. Ved beretningsåret udgang gik Brancheudvalget for Frøs mangeårige sekretær, Lisbet Friis, på pension. Pr. 1. december blev konsulent Lars Magnus Christensen ansat.

Service Center Axelborg fører Brancheudvalgets og fondenes regnskaber.

Bilag 1-14: Datasæt med arealer, produktion, lager, im- og eksport, mv. for Danmark og for verden.

Tabel 1

Danmarks areal med græsmarksbælgplanter og græsfrø, ha.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*	Gns. 1999-2008
Rødkløver	677	823	912	435	387	478	464	361	432	403	524	522
Hvidkløver	3.158	3.383	3.516	3.718	3.406	3.743	3.853	4.800	5.727	4.300	3.889	4.033
Alsikekløver	4		4		6	6			6			6
Humlesneglebælg	50	179	167	2	13	50	69	97	115	98	87	88
Kællingetand			2					4	3	3		3
Bælgplantefrø ialt	3.890	4.385	4.603	4.157	3.812	4.277	4.386	5.262	6.283	4.804	4.500	4.647
Alm. rajgræs	38.410	30.585	25.970	27.003	25.638	35.262	36.786	36.380	37.553	30.349	29.484	31.501
Ital.rajgræs	5.484	4.104	2.816	1.970	1.596	2.251	2.636	2.573	2.276	1.624	1.481	2.333
Hybrid rajgræs	1.681	1.523	840	373	246	673	1.050	1.437	1.406	1.311	1.004	986
Timothe	286	288	520	644	889	871	841	721	631	438	334	618
Knoldrottehale	7	30	32	9	6	10	15	20	17	11	16	17
Hundegræs	2.494	2.658	3.020	2.923	3.619	3.812	3.545	2.463	2.049	3.255	4.563	3.191
Engsvingel	1.309	1.075	1.628	1.596	1.144	927	775	984	1.071	1.135	1.291	1.163
Rødsvingel	22.494	26.033	27.317	29.676	16.073	21.490	23.593	25.670	26.087	20.973	16.676	23.359
Stivbl. svingel	602	1.115	1.795	1.906	1.049	662	909	1.036	1.285	1.332	1.161	1.225
Strandsvingel	730	988	1.813	2.123	2.408	2.871	3.371	2.680	2.872	3.932	5.056	2.811
Rajsvingel	11	45	251	222	123	77	160	263	512	949	875	348
Hvene	45	89	166	151	210	169	184	197	124	185	143	162
Alaska hejre	8	17										
Mosebunke									6	3	1	
Alm.rapgræs	360	288	345	400	396	263	308	244	264	159	248	292
Engrapgræs	5.808	7.065	7.817	9.629	11.136	10.106	9.369	10.166	10.398	8.533	5.962	9.018
Græsfrø ialt	79.729	75.903	74.330	78.624	64.533	79.444	83.542	84.834	86.551	74.189	68.295	77.025
Total	83.619	80.288	78.933	82.781	68.345	83.721	87.928	90.096	92.834	78.993	72.795	81.671
Brancheudvalget for Frø												
* Foreløbige tal												

Tabel 2

Danmarks areal med andet markfrø til certificering samt arealet med havefrø, ha.

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Gns. 1999-2008
Markært	15.337	11.113	7.927	8.671	8.952	6.623	5.634	4.541	3.050	1.479	1.207	5.920
Hestebønne	86	34	87	291	445	256	172	294	342	63	61	204
Lupin	68	87	22	98	460	625	647	188	77	128	151	248
Vikke	6	4					25		12	7	-	5
Roer	20	28	35	136	63	96	79	106	100	60	65	77
Vårraps	877	1.027	242	78	84	64	59	47	227	78	35	194
Vinterraps	501	594	485	372	489	713	737	376	78	280	382	451
Oliehør	2.950	5.287	2.333	480	52	23	34				-	821
Spindhør	13	10	21								-	3
Gul sennep	9	3	6	8	33	27	56	22	11	75	145	39
Kommen	112	22	21	11	25	36		14	7	6	-	14
Andre foderplanter	6	5	2	5	3						-	2
I alt	19.985	18.214	11.181	10.150	10.605	8.462	7.443	5.586	3.903	2.176	2.048	7.977
Spinat	2.150	3.168	3.591	3.672	3.403	3.958	3.666	4.316	5.654	5.871	5.810	4.311
Andet havefrø	1.186	1.042	800	758	789	818	1.169	1.159	915	1.004	680	913
I alt	3.336	4.210	4.391	4.430	4.192	4.776	4.835	5.475	6.569	6.875	6.490	5.224
Total	23.321	22.424	15.572	14.580	14.797	13.238	12.278	11.061	10.472	9.051	8.538	13.201

Brancheudvalget for Frø

Tabel 3

Danmarks høstudbytte af græsmarksbælgplanter og græsfrø, tons

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*	Gns. 1999-2008
Rødkløver	227	365	355	86	107	124	79	119	105	56	167	156
Hvidkløver	1.350	1.634	1.389	1.825	1.311	1.596	1.113	2.291	2.806	928	1.734	1.663
Alsikekløver			1						3	0		
Humlesneglebælg	17	191	182	1	3	59	64	108	98	73	107	89
Kællingetand										0		
Bælgplantefrø ialt	1.594	2.190	1.927	1.912	1.421	1.779	1.256	2.518	3.012	1.057	2.009	1.908
Alm. rajgræs	45.058	38.352	31.415	30.731	27.490	41.495	42.840	42.423	50.403	31.199	33.057	36.941
Ital.rajgræs	6.431	5.552	3.864	2.694	1.909	2.904	3.067	3.494	3.377	1.917	1.743	3.052
Hybrid rajgræs	2.006	2.014	1.144	466	262	795	1.406	1.716	2.074	1.262	923	1.206
Timothe	142	163	367	329	401	524	319	319	190	182	112	291
Knoldrottehale	5	11	21	7	3	7	6	10	5	3	11	8
Hundegræs	2.066	2.352	3.560	2.898	2.889	4.403	3.160	2.832	2.451	3.040	4.839	3.242
Engsvingel	902	670	1.427	1.448	846	803	307	1.043	1.086	844	1.270	974
Rødsvingel	23.149	25.893	33.007	34.977	17.259	25.278	23.785	39.369	33.830	23.143	24.974	28.152
Stivbl.svingel	592	1.078	1.795	1.676	973	697	883	1.086	1.209	830	1.017	1.124
Strandsvingel	690	1.100	2.088	2.798	2.622	4.431	3.468	3.476	3.937	4.911	5.978	3.481
Rajsvingel	7	37	200	212	82	87	145	293	681	838	674	325
Hvene	17	49	87	77	80	89	48	70	52	60	46	66
Alaska hejre		14	34									
Mosebunke									3	1	1	
Alm.rapgræs	227	267	314	342	296	235	169	258	210	94	216	240
Engrapgræs	4.728	6.607	6.318	8.212	8.709	8.228	7.333	10.509	10.123	7.120	5.231	7.839
Græsfrø ialt	86.020	84.159	85.641	86.867	63.821	89.976	86.936	106.898	109.631	75.446	80.091	86.947
Total	87.614	86.349	87.568	88.779	65.242	91.755	88.192	109.416	112.643	76.504	82.100	88.855
Brancheudvalget for Frø												
* Foreløbige tal												

Tabel 4

Dansk gennemsnitsudbytte af frø af græsmarksbælgplanter og græsser, kg pr. ha.*NB: Gennemsnitsudbytte er beregnet på baggrund af areal og produktion*

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*	Gns. 1999-2008
Rødkløver	335	443	389	198	276	259	170	330	243	140	319	277
Hvidkløver	427	483	395	491	385	426	289	477	490	216	446	410
Alsikekløver	0		250							25		138
Blodkløver												
Humlesneglebælg	340	1.067	1.090	600	231	1.180	928	1.113	853	747	1.227	904
Kællingetand												
Alm. rajgræs	1.173	1.254	1.210	1.138	1.072	1.177	1.165	1.166	1.342	1.028	1.121	1.167
Ital.rajgræs	1.173	1.353	1.372	1.368	1.196	1.290	1.164	1.358	1.484	1.181	1.177	1.294
Hybrid rajgræs	1.193	1.322	1.362	1.250	1.065	1.181	1.339	1.194	1.475	963	919	1.207
Timothe	497	566	706	511	451	602	379	442	301	416	335	471
Knoldrottehale	714	367	656	778	500	700	392	493	294	311	713	520
Hundegræs	828	885	1.179	992	798	1.155	891	1.150	1.196	934	1.061	1.024
Engsvingel	689	623	877	907	740	866	396	1.060	1.014	744	984	821
Rødsvingel	1.029	995	1.208	1.179	1.074	1.176	1.008	1.534	1.297	1.103	1.498	1.207
Stivbl.svingel	983	967	1.000	879	928	1.053	971	1.048	941	623	876	929
Strandsvingel	945	1.113	1.152	1.318	1.089	1.543	1.029	1.297	1.371	1.249	1.182	1.234
Rajsvingel	636	822	797	956	667	1.130	906	1.114	1.330	882	770	937
Hvene	378	551	524	510	381	527	261	355	419	325	320	417
Alaska hejre		824										
Mosebunke									500	404	963	
Alm.rapgræs	631	927	910	854	747	894	549	1.057	795	588	870	819
Engrapgræs	814	935	808	853	782	814	783	1.034	974	834	877	869

Brancheudvalget for Frø

* Foreløbige tal

Tabel 5

Forbrug i Danmark af frø af græsmarksbælgplanter og græsser, tons

	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	Gns. 1998/99- 2007/08
Rødkløver	67	73	73	73	100	115	103	100	101	88	76	90
Hvidkløver	448	494	490	457	440	391	424	346	341	359	355	410
Alsikekløver	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1
Humlesneglebælg	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1
Lucerne	95	49	46	54	64	75	53	41	40	61	55	54
Græsmarksbælgplanter	612	618	611	586	606	582	581	487	484	509	487	555
Alm. rajgræs	2.723	3.124	3.209	3.250	3.334	3.038	3.090	2.979	2.973	3.107	2.886	3.099
Ital.rajgræs	1.974	1.960	1.784	1.644	1.319	1.146	903	613	470	440	384	1.066
Hybrid rajgræs	49	40	34	76	162	223	276	241	226	188	166	163
Timothe	143	140	141	122	94	87	106	114	118	125	123	117
Knoldrottehale	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Hundegræs	22	14	12	8	7	7	9	7	9	7	6	9
Engsvingel	125	121	122	105	74	67	82	84	74	89	84	90
Rødsvingel	832	815	908	928	929	1.041	1.132	1.166	1.199	1.272	1.160	1.055
Stivbl.svingel	22	17	18	19	22	21	24	32	30	38	42	26
Strandsvingel	1	2	2	1	1	1	1	5	21	30	47	11
Rajsvingel				5	0	5	22	90	178	285	339	116
Hvene	12	12	5	13	13	15	14	16	18	22	17	15
Alm.rapgræs	43	28	38	33	14	13	16	13	14	5	11	19
Engrapgræs	437	356	429	396	364	348	414	409	451	459	451	408
Græsser ialt	6.383	6.629	6.702	6.600	6.333	6.012	6.089	5.769	5.782	6.067	5.716	6.170
Total	6.995	7.247	7.313	7.186	6.939	6.594	6.670	6.256	6.266	6.576	6.203	6.725

Brancheudvalget for Frø

Tabel 7

Udviklingen i de danske frølagre pr. 1. juli

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Gns. 1999/08
Rødkløver	68	42	198	298	128	98	73	74	42	79	181	121
Hvidkløver	1.536	1.179	1.263	1.174	1.000	625	374	154	558	1.813	906	905
Alsike	5	3	3	12	19	81	30	7	0	7	2	16
Humlesneglebælg	93	8	73	105	71	12	3	11	30	35	13	36
Ialt bælgplanter	1.702	1.232	1.537	1.589	1.218	816	480	246	630	1.935	1.102	1.078
Alm. rajgræs	18.991	25.424	25.083	16.748	9.302	6.544	7.978	13.342	18.332	24.552	16.541	16.385
Ital.rajgræs	2.112	4.827	7.110	6.130	4.188	2.333	1.347	2.013	3.005	3.466	1.844	3.626
Hybrid rajgræs	269	1.292	2.342	2.861	1.785	576	194	350	958	1.754	2.399	1.451
Timothe	93	59	61	82	142	211	228	173	136	82	125	130
Knoldrottehale		2	9	20	17	1	1	1	8	5	3	7
Hundegræs	669	888	1.297	1.140	1.012	1.177	2.567	2.023	740	275	509	1.163
Engsvingel	397	269	338	690	1.132	610	134	80	252	448	425	438
Rødsvingel	2.152	5.173	6.370	13.617	16.231	6.953	4.539	4.035	15.497	15.237	8.384	9.604
Stivbl.svingel	31	58	400	1.052	1.518	573	88	152	309	144	73	437
Strandsvingel	56	222	329	506	1.017	1.332	821	771	742	504	1.184	743
Rajsvingel		1	3	51	127	29	5	24	65	354	654	131
Hvene	29	38	68	43	57	48	80	44	38	40	68	52
Alm.rapgræs	30	40	30	49	185	163	54	29	64	36	41	69
Engrapgræs	2.782	2.595	1.199	1.002	2.341	2.451	1.588	1.373	2.933	3.972	2.616	2.207
Mosebunke										3	2	
Ialt græsser	27.611	40.888	44.639	43.991	39.054	23.001	19.624	24.410	43.079	50.872	34.867	36.442
Total	29.313	42.120	46.176	45.580	40.272	23.817	20.104	24.656	43.709	52.807	35.969	37.521

Brancheudvalget for Frø

Tabel 8

Udviklingen i priser til danske avlere for græsmarksbælgplante- og græsfrø, kr. pr. 100 kg

	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	10 år gns.snit
Rødkløver	1.498	1.323	1.277	1.709	2.280	2.404	2.396	2.168	2.402	3.215	2.067
Hvidkløver	1.583	1.463	1.443	1.509	1.901	2.093	2.621	2.369	1.953	2.832	1.977
Alsike						835			1.090	-	
Humlesneglebælg	1.082	934	935	1.908	2.049	1.064	1.279	1.062	1.299	1.598	1.321
Alm. rajgræs	446	413	431	442	622	685	671	552	513	756	553
Ital.rajgræs	480	366	385	423	542	651	652	490	463	655	511
Hybrid rajgræs	585	436	350	428	605	752	814	617	568	809	596
Timothe	653	651	671	700	753	812	883	927	916	1.463	843
Knoldrottehele	1.687	1.726	1.400	1.404	1.584	1.762	2.379	2.602	2.736	3.015	2.030
Hundegræs	614	547	602	595	646	508	550	634	781	1.100	658
Engsvingel	614	756	663	612	642	721	853	883	812	1.029	758
Rødsvingel	690	634	569	445	489	610	696	541	540	764	598
Stivbl.svingel	1.182	921	607	482	477	600	809	715	689	1.030	751
Strandsvingel	653	537	589	509	494	517	610	636	673	882	610
Rajsvingel			768	716	785	685	752	671	654	910	743
Alm.rapgræs	915	968	1.148	1.091	963	949	1.042	975	1.094	1.453	1.060
Engrapgræs	1.016	1.053	1.281	1.177	1.012	1.019	1.141	968	907	1.278	1.085
Mosebunke									2.020	3.161	
Hvene	1.685	1.890	1.585	1.768	1.968	1.833	2.426	2.129	2.115	2.555	1.995
Vejet gns.	582	567	585	549	663	706	743	639	614	864	651

Brancheudvalget for Frø - indberetning af afregning. Tallene er uden evt. bonus, lagerleje, transport o.lign.

Tabel 9

Danmarks eksport af græs- og græsmarksbælgplantefrø fordelt på arter, tons

	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	Gns. 1998/99- 2007/08
Rødkløver	257	181	135	185	131	54	162	113	164	156	182	146
Hvidkløver	777	925	974	1.191	1.555	1.251	1.529	1.222	1.551	1.310	1.636	1.314
Andet kløverfrø	12	17	17	31	6	8	33	22	52	67	25	28
Lucerne	40	34	47	41	113	345	312	301	426	530	147	230
Sneglebælg	88	84	77	88	76	93	88	55	90	96	94	84
I alt bælgplanter	1.174	1.241	1.250	1.536	1.881	1.751	2.125	1.713	2.283	2.160	2.084	1.802
Alm. rajgræs	29.660	33.538	36.176	35.372	34.127	28.576	36.533	34.058	35.441	41.670	37.364	35.286
Ital. rajgræs	2.458	1.943	2.524	3.529	3.701	3.471	3.484	2.178	2.667	3.146	4.238	3.088
Hybrid rajgræs	1.000	711	693	645	1.377	1.357	898	902	1.072	820	670	915
Timothe	131	57	20	208	126	209	389	415	400	751	597	317
Knoldrottehale		3	1	6	7	7	13	4	2	4		
Hundegræs	2.246	1.659	1.962	3.701	3.036	2.621	2.901	3.009	4.515	2.890	2.672	2.897
Engsvingel	1.519	939	550	938	943	1.046	1.254	437	875	605	598	819
Rødsvingel	15.882	19.771	25.281	23.958	26.773	27.668	27.139	24.176	26.893	33.052	29.047	26.376
Stivbl. svingel	363	573	662	787	672	1.460	1.269	1.247	1.162	1.341	1.046	1.022
Strandsvingel	400	515	920	1.588	1.970	2.014	4.427	4.123	4.194	4.581	4.416	2.875
Rajsvingel	0	7	24	72	68	192	107	136	169	374	262	141
Hvene	49	46	51	86	71	72	62	66	87	73	85	70
Alm. rapgræs	319	235	230	213	218	249	295	198	202	240	82	216
Engrapgræs	7.201	5.861	9.028	7.781	8.101	9.828	8.241	7.560	7.311	8.853	10.078	8.264
Andre græsser										63	88	
I alt græsser	61.228	65.858	78.122	78.884	81.190	78.771	87.011	78.509	84.990	98.464	91.242	82.304
Total	62.402	67.099	79.372	80.420	83.071	80.522	89.136	80.222	87.273	100.623	93.326	84.106

Brancheudvalget for Frø

Tabel 14.

EU - produktionen af græsfrø, fordelt på medlemslande, tons													
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Skøn 2008	2008% af EU-27	Gns. 1998-2007
Belgien	6.087	4.024	3.952	3.975	2.895	4.387	4.550	4.596	3.661	4.363	3.912	1,93	3.541
Tyskland	28.154	33.967	21.338	25.909	20.771	22.913	31.755	30.561	30.392	23.590	19.661	9,72	22.448
Frankrig	26.146	26.468	22.584	20.204	19.817	20.750	26.821	25.898	23.014	15.810	16.152	7,98	18.961
Italien	7.312	6.902	4.374	5.339	5.156	4.571	6.743	6.518	4.734	6.422	5.343	2,64	4.840
Holland	39.419	30.474	29.291	25.971	23.385	34.900	36.471	36.963	34.865	20.101	20.808	10,28	25.989
Luxembourg	1.133	920	499	700	570	641	1.204	702	801	624	595	0,29	650
Irland	800	267	104	20	0	24	40	94	52	52	0	0,00	121
UK	12.806	9.645	7.561	6.658	6.355	7.512	6.405	6.145	6.982	10.915	6.582	3,25	6.749
Danmark	86.020	84.363	85.608	86.867	63.821	89.976	88.087	106.898	109.628	74.705	80.122	39,60	73.005
Spanien	3.237	3.492	1.976	2.475	1.859	3.107	3.973	1.655	3.918	4.454	4.250	2,10	2.512
Østrig	171	210	215	225	261	298	308	379	230	30	344	0,17	194
Sverige	2.847	4.247	4.003	5.688	6.068	5.371	4.973	6.823	6.568	6.471	6.845	3,38	4.422
Finland	1.498	2.797	2.625	4.574	3.115	3.086	1.694	2.716	4.639	3.722	3.566	1,76	2.539
EU-15 i alt	215.630	207.776	184.130	188.605	154.073	197.536	213.024	229.948	229.484	171.259	168.180	83,12	165.971
Estland	20	38	39	80	253	194	170	275	282	301	258	0,13	138
Letland	154	275	279	279	396	483	302	425	475	631	941	0,47	308
Litauen	162	303	168	164	74	264	371	940	1.071	2.412	2.146	1,06	494
Polen	5.083	5.472	3.946	2.613	4.051	2.311	3.759	5.174	9.258	7.196	12.785	6,32	4.072
Slovenien	68	52	73	165	169	112	118	54	20	73	0	0,00	75
Slovakiet	318	259	172	190	183	161	263	820	719	1.033	856	0,42	343
Tjekkiet	7.245	7.035	5.241	4.794	3.807	5.000	8.974	7.492	9.576	17.302	15.350	7,59	6.373
Ungarn	3.812	4.208	3.741	3.335	3.545	2.192	1.917	2.788	3.517	2.577	1.813	0,90	2.636
EU-12 i alt	16.862	17.642	13.659	11.619	12.477	10.717	15.874	17.968	24.918	31.525	34.149	16,88	14.440
EU-27 i alt	232.492	225.418	197.789	200.224	166.550	208.253	228.898	247.916	254.402	202.784	202.329	100,00	180.410

Brancheudvalget for Frø